

Vraag nr. 40
van 8 januari 1999
van mevrouw YOLANDE AVONTROODT

Vlaamse Gezondheidsraad – Werkgroep secundaire kankerpreventie

Binnen de Vlaamse Gezondheidsraad (VGR) is een werkgroep "secundaire kankerpreventie" actief. Op basis van de huidige stand van de wetenschap adviseert de werkgroep over de zin van de verschillende screeningsactiviteiten.

1. Wat is de stand van zaken van de werkzaamheden van de werkgroep "secundaire kankerpreventie" ?
2. Hoeveel adviezen en/of aanbevelingen formuleerde de werkgroep reeds ? Welke ?
3. Welke conclusies kunnen reeds worden getrokken uit de werkzaamheden van de werkgroep ?
4. Wat is de samenstelling van de werkgroep ?
5. Wanneer worden de werkzaamheden van de werkgroep gefinaliseerd ?

Wordt de opdracht van de werkgroep eventueel hernieuwd ?

6. Hoeveel middelen heeft de werkgroep ter beschikking om zijn werkzaamheden te volbrengen ?

Antwoord

1. Stand van zaken

De werkgroep "secundaire kankerpreventie" heeft op vraag van de Vlaamse Gezondheidsraad een advies geformuleerd omtrent "de mogelijkheden tot georganiseerde secundaire kankerpreventie op het niveau van de algemene bevolking in Vlaanderen".

Het advies werd door de VGR goedgekeurd op 19 januari 1999 en aan mij bezorgd. Na deze opdracht werd de werkgroep ontbonden.

2. Adviezen

Het advies omtrent "de mogelijkheden tot georganiseerde secundaire kankerpreventie op het niveau van de algemene bevolking in Vlaanderen" is het enige advies dat door de werkgroep werd geformuleerd.

De VGR was van oordeel dat er momenteel in Vlaanderen onvoldoende duidelijkheid heerst inzake de beleidsvisie aangaande secundaire kankerpreventie en daarom werd de werkgroep opgericht. Hij moest zich concentreren op volgende punten.

- Op basis van de huidige stand van de wetenschap een onderbouwd advies geven met betrekking tot de zin van screening en de soorten kanker waarvoor screening het meest aangewezen is.
- Als link naar het terrein : zich afvragen hoe bepaalde als zinvol ervaren screeningsprogramma's kunnen worden georganiseerd, aansluitend op de reeds bestaande activiteiten, en wat de rol van de overheid daarin kan zijn als "evaluator".
- Een adviserende taak vervullen ten aanzien van de beroepsgroepen, de federale en andere overheden, om bepaalde meer specifieke problemen uit te klaren in de toekomst, zoals bijvoorbeeld de terugbetaling van screeningsmammografieën.

Op vraag van de werkgroep werd in opdracht van de VGR een literatuurstudie uitgevoerd (van januari tot april 1998) met betrekking tot de mogelijkheden tot secundaire preventie van de verschillende kankerlokalisaties. In de werkgroep werden de werkzaamheden en vorderingen van de literatuurstudie geregeld toegelicht. Vele opmerkingen van de werkgroep vonden hun weerslag in wat de onderzoekers uiteindelijk voorstelden in hun onderzoeksrapport (studie uitgevoerd door de Universiteit Antwerpen, Universitaire Instelling Antwerpen, vakgroep Epidemiologie en Sociale Geneeskunde, promotor : prof. Meheus, onderzoeker : mevr. Van Herbruggen). De literatuurstudie werd getoetst aan de incidentie- en mortaliteitscijfers voor kanker en de organisatie van de gezondheidszorg in Vlaanderen. Voor de verschillende kankerlokalisaties werd nagegaan wat de theoretische mogelijkheden zijn van screening en wat hiervan overblijft op bevolkingsniveau in Vlaanderen, om zo te komen tot een bruikbaar instrument om adviserend op te treden naar de overheid.

De werkgroep beperkte zich tot het formuleren van dit advies en oordeelde dat het niet zijn taak was de twee andere opdrachten verder uit te werken. Uit het onderzoek naar de huidige stand van de literatuur was immers gebleken dat momenteel enkel georganiseerde screening voor borstkanker en baarmoederhalskanker aan te bevelen is in Vlaanderen. Daarnaast wordt de concrete uitwerking en implementatie van deze screening begeleid door de taakgroepen met specifieke expertise die

werken in opdracht van de Vlaamse overheid. Op dit moment verloopt de implementatie immers niet optimaal.

3. Conclusies

- De mogelijkheden inzake georganiseerde secundaire preventie van kanker in Vlaanderen zijn op dit moment zeer beperkt.
- Op bevolkingsniveau is georganiseerde screening enkel voor borstkanker en baarmoederhalskanker aan te bevelen in Vlaanderen.
- Screeningsprogramma's zijn pas zinvol als ze voldoen aan de nodige kwaliteitseisen. Daarvoor wordt verwezen naar de bestaande Europese richtlijnen terzake.
- Het advies gaat niet in op de concrete uitwerking van de zinvolle veralgemeende secundaire preventie (leeftijdsgroepen, frequentie, kwaliteitsverzekering, ...). Daarvoor verwijst de werkgroep naar bestaande rapporten en taakgroepen die werken in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap.
- Voor bepaalde kankerlokalisaties waarvoor veralgemeende secundaire preventie niet zinvol is, blijft vroegtijdige opsporing in welbepaalde omstandigheden van verhoogd risico (onder andere familiale belasting of professionele blootstelling) aangewezen.
- Het advies is gebaseerd op een literatuurstudie tot op heden. Kennis en mogelijkheden met betrekking tot secundaire kankerpreventie evolueren heel snel. Er is bijvoorbeeld het onderzoek naar de screeningsmogelijkheden van het humaan papilloma virus.
- Anderzijds is er de mogelijkheid dat het zinvol is de doelgroep voor georganiseerde screening uit te breiden met vrouwen ouder dan 70 jaar wegens de hogere levensverwachting en de toegenomen mobiliteit (onderzoek in Nederland lopende). Actualisatie is van belang. Het verdient daarom aanbeveling de stand van zaken inzake de mogelijkheden van secundaire kankerpreventie binnen drie jaar te herhalen.

4. Samenstelling van de werkgroep

Volgende personen maakten ervan deel uit : (a) VGR-leden : dhr. Weyler (epidemiologie), mevr. Denekens (huisartsgeneeskunde), dhr. Raes (ethiek), dhr. Wauters (ziekteverzekering) en (b) externe experts : dhr. Cannoodt (gezondheidseco-

nomie), mevr. Haelterman (kankerregistratie), mevr. Matthyssen (kankerpreventie), dhr. Van Oyen (volksgezondheid), dhr. Van Oosterom (oncologie), dhr. Vinck (gezondheidspsychologie).

Voor de administratie werden de vergaderingen afwisselend gevolgd door mevr. Doms, mevr. Horrix, dhr. Bekaert en mevr. Wynant.

5. Finalisering van de werkzaamheden

De werkgroep "secundaire kankerpreventie" kwam voor de eerste maal samen op 25 september 1997. De werkgroep kwam nadien bijeen op 13 november 1997, 29 januari 1998, 26 maart 1998, 14 mei 1998, 2 september 1998 en 20 oktober 1998. Na het bekrachtigen van het advies door de Vlaamse Gezondheidsraad werd de werkgroep ontbonden.

6. Middelen ter beschikking

Op vraag van de werkgroep werd in opdracht van de VGR een literatuurstudie uitgevoerd door de vakgroep van de UIA (van januari tot april 1998) met betrekking tot de mogelijkheden tot secundaire preventie van de verschillende kankerlokalisaties (budget 460.000 frank). Daarnaast was er ondersteuning door de administratie Gezondheidszorg, onder meer op het vlak van notulering tijdens vergaderingen.